

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	9
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	10
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	11
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	13

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Grant Thornton DOO
Sv. Kiril i Metodij 52b-1/20
1000 Skopje
North Macedonia
T. + 389 2 3214 700

Grant Thornton CJSC
Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich Street,
Yerevan 0015, Republic of Armenia
T + 374 10 50 09 64/61

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ի բաժնետիրոջը

Վերապահումով կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ի (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով, բացառությամբ «Վերապահումով կարծիքի հիմք» պարագրաֆում նկարագրվածի հնարավոր ազդեցությանը՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Վերապահումով կարծիքի հիմք

Ինչպես նկարագրված է սույն ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 4-ում, 2019թ. դեկտեմբերին Ընկերությունը միակողմանի լուծել է չինական ընկերության հետ շինարարական պայմանագիրը, վերջինի՝ շինարարական աշխատանքները ժամանակին ավարտելու անկարողության պատճառով: Արդյունքում շինարարական աշխատանքները դադարեցվել են: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապիտալացված շինարարական աշխատանքների արժեքը կազմում է 6,428,104 հազար դրամ, իսկ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի՝ 6,428,104 հազար դրամ: Ընկերության ղեկավարությունը վստահ չէ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցներում ներառված շինարարական աշխատանքների արժեքի վերականգնելիության մեջ, այնուամենայնիվ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արժեզրկման գծով պահուստ չի ճանաչվել: Ընկերության ակտիվների բնույթից ելնելով՝ մենք հնարավորություն չենք ունեցել որոշելու արժեզրկման կորստի չափը, եթե այդպիսին կա, որը պետք է ճանաչվի 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական հաշվետվություններում:

Ի լրումն, սույն ֆինանսական հաշվետվությունները այս պայմանագրի հետ կապված 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներառում են 340,423 հազար դրամի տրված կանխավճարներ՝ ներառված ոչ ընթացիկ կանխավճարներում ծանոթագրություն 6-ում և 1,066,603 հազար

դրամի առևտրային կրեդիտորական պարտքեր՝ ներառված առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերում ծանոթագրություն 15-ում, իսկ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ համապատասխանաբար 340,423 հազար դրամ (ծանոթագրություն 6) և 1,160,904 հազար դրամ (ծանոթագրություն 15): Մենք հնարավորություն չենք ունեցել անմիջապես կապալառուից ձեռք բերել վերոնշյալ գումարների հաստատումները, ինչպես նաև հնարավորություն չենք ունեցել այլ աուդիտորական ընթացակարգերի կիրառման միջոցով ձեռք բերել բավարար ապացույցներ այդ գումարների ճշտության վերաբերյալ:

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՄ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Հնկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնադրքի» (ՀԷՄՄ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար::

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Հնկերության՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Հնկերության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Հնկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Հնկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության

կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ընկերությանը դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Եզրակացություն իրավական այլ պահանջներին համապատասխանելու վերաբերյալ

Ընկերությունը պետք է բավարարի ֆինանսական հաշվետվության 13 ծանոթագրությունում ներկայացված միջազգային կազմակերպությունների հետ կնքված վարկային պայմանագրերի համաձայն վերջիններիս կողմից ֆինանսավորվող վարկային ծրագրերի համար ստացված գումարների նպատակային օգտագործման ապահովման պահանջներին, ինչպես նաև 13 ծանոթագրությունում նկարագրված վարկային պայմանագրերի պայմաններին:

Մեր կարծիքով, Ընկերությունը բավարարել է վերոնշյալ պայմանները 2021թ. հունվարի 1-ից մինչև 2021թ. դեկտեմբերի 31-ն ընկած ժամանակաշրջանում, բացառությամբ պարտքային ծառայության ծածկույթի գործակցի համապատասխանության, որը հավասար է 0.21-ի, մինչդեռ վարկային պայմանագրի դրույթներով այն պետք է լինի 1.1-ից ոչ պակաս:

Գրանթ Թորնթոն ՍՊԸ

Արմեն Հովհաննիսյան

Տնօրեն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

Լիլիթ Արաբաջյան, FCCA

Առաջադրանքի պատասխանատու

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

16 հունիսի 2022թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծանոթ.		
<i>Ակտիվներ</i>			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	4	103,966,535	93,569,142
Ոչ նյութական ակտիվներ		74,682	87,362
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	5	697,765	764,073
Ոչ ընթացիկ կանխավճարներ	6	7,735,557	6,322,075
Երկարաժամկետ դեբիտորական պարտքեր	7	-	123,626
		112,474,539	100,866,278
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	8	1,779,754	2,117,923
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	7	738,569	1,751,832
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ակտիվներ		212,777	-
Ժամկետային ավանդներ	9	7,056,973	5,632,615
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10	6,610,758	11,154,988
		16,398,831	20,657,358
Վաճառքի համար մատչելի ոչ ընթացիկ ակտիվներ	11	-	9,744,530
Ընդամենը ակտիվներ		128,873,370	131,268,166

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ

		2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծանոթ.		
Սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
Գապիտալ և պահուստներ	12		
Բաժնետիրական կապիտալ		10,632,315	10,840,639
Էմիսիոն վնաս		(649,475)	(63,800)
Պահուստային կապիտալ		573,793	573,793
Կուտակված շահույթ		14,303,909	3,911,373
		<u>24,860,542</u>	<u>15,262,005</u>
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	13	95,918,486	94,557,900
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	14	776,790	666,392
		<u>96,695,276</u>	<u>95,224,292</u>
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	13	3,134,859	2,791,984
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	15	4,182,693	17,431,020
Շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորություններ		-	558,865
		<u>7,317,552</u>	<u>20,781,869</u>
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		<u>128,873,370</u>	<u>131,268,166</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2022թ. հունիսի 16-ին:

Դավիթ Գրիգորյան

Գլխավոր տնօրենի տեղակալ՝ գլխավոր
տնօրենի պարտականությունները կատարող

Գևորգ Մուրադյան

Գլխավոր տնօրենի տեղակալ-գլխավոր
հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների
բաղկացուցիչ մասը կազմող 13-ից մինչև 53-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ
մեկտեղ:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ

		2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
	Ծանոթ.		
Հասույթ	16	3,133,110	7,504,611
Վաճառքի ինքնարժեք	17	(4,744,150)	(4,557,628)
Համախառն շահույթ		(1,611,040)	2,946,983
Այլ եկամուտ	18	1,276,534	289,827
Վարչական ծախսեր	19	(1,150,759)	(1,114,062)
Այլ ծախսեր	20	(668,746)	(371,740)
Գործառնական գործունեությունից շահույթ/ (վնաս)		(2,154,011)	1,751,008
Ֆինանսական եկամուտ	21	2,170,298	1,746,972
Ֆինանսական ծախսեր	22	(1,228,927)	(1,541,084)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/(վնաս)	23	12,899,842	(11,749,688)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկերը		11,687,202	(9,792,792)
Շահութահարկի գծով ծախս	24	(66,308)	(782,205)
Տարվա շահույթ/(վնաս)		11,620,894	(10,574,997)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		11,620,894	(10,574,997)

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 13-ից մինչև 53-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Բաժնետիր ական կապիտալ	Էմիսիոն վնաս	Պահուս- տային կապիտալ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ մնացորդ	9,610,620	(49,284)	451,842	15,848,834	25,862,012
Տարվա շահույթ	-	-	-	(10,574,997)	(10,574,997)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(10,574,997)	(10,574,997)
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,240,513	-	-	(1,240,513)	-
Բաժնետոմսերի մարում	(10,494)	(14,516)	-	-	(25,010)
Փոխանցում պահուստային կապիտալին	-	-	121,951	(121,951)	-
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	1,230,019	(14,516)	121,951	(1,362,464)	(25,010)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,840,639	(63,800)	573,793	3,911,373	15,262,005
Տարվա շահույթ	-	-	-	11,620,894	11,620,894
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	11,620,894	11,620,894
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,234,507	-	-	(1,228,358)	6,149
Բաժնետոմսերի մարում	(1,442,831)	(585,675)	-	-	(2,028,506)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	(208,324)	(585,675)	-	(1,228,358)	(2,022,357)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,632,315	(649,475)	573,793	14,303,909	24,860,542

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս
ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 13-ից մինչև 53-րդ էջերում ներկայացված
կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա շահույթ/(վնաս)	11,620,894	(10,574,997)
<i>Ճշգրտումներ՝</i>		
Մաշվածություն, ամորտիզացիա և արժեզրկում	3,312,661	3,360,402
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	11,222	28,683
Ֆինանսական ծախսեր	1,228,927	1,541,084
Ֆինանսական եկամուտ	(2,170,298)	(1,746,972)
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վաճառքից օգուտ	(1,254,123)	-
Շնորհներից եկամուտ	(702)	(1,568)
Շահութահարկի գծով ծախս	66,308	782,205
Փոխարժեքային տարբերությունից (օգուտ)/վնաս	(12,899,842)	11,749,688
<i>Գործառնական (վնաս)/շահույթ նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները</i>	<i>(84,953)</i>	<i>5,138,525</i>
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	1,166,147	385,433
Պաշարների փոփոխություն	300,177	57,678
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	554,360	1,946,685
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ</i>	<i>1,936,001</i>	<i>7,528,321</i>
Վճարված շահութահարկ	(771,642)	(1,204,402)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>1,164,359</i>	<i>6,323,919</i>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերումների գծով վճարներ	(3,648,886)	(13,581,643)
Հիմնական միջոցների օտարումից մուտքեր	1,785,033	-
Փոխառությունների տրամադրում	-	(11,000)
Փոխառությունների մարում	7,906	-
Ժամկետային ավանդների (ներդրում)/մարում	(1,487,269)	155,406
Ստացված տոկոսային եկամուտ	1,506,284	1,549,001
<i>Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>(1,836,932)</i>	<i>(11,888,236)</i>
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Շնորհներից մուտքեր	111,100	150,213
Բաժնետոմսերի ետգնումից ելքեր	(2,003,661)	(29)
Վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	3,697,731	10,170,950
Վարկերի և փոխառությունների մարումներ	(2,511,779)	(1,853,910)
Վճարված տոկոսներ	(3,140,790)	(2,103,817)
<i>Ֆինանսավորման գործունեության համար (օգտագործված)/ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	<i>(3,847,399)</i>	<i>6,363,407</i>
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների զուտ (նվազում)/աճ	(4,519,972)	799,090
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(24,258)	(739)
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբում	11,154,988	10,356,637
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջում	6,610,758	11,154,988

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 13-ից մինչև 53-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը (Ընկերություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության՝ 1998թ. հուլիսի 27-ի թիվ 450 որոշման հիման վրա «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» դուստր ձեռնարկությունը «Հայէներգո» պետական փակ բաժնետիրական ընկերության վերակազմավորման ճանապարհով և հանդիսանում է վերջինիս իրավահաջորդը: Ընկերությունը որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն է գրանցվել 1998թ. օգոստոսի 21-ին:

Ընկերությունը գործում է 1999թ. հունիսի 18-ին Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարության կողմից թողարկված «Հայաստանի Հանրապետությունում էլեկտրաէներգիայի հաղորդման մասին» թիվ 0006 լիցենզիայի համաձայն:

Ընկերության բաժնեմասերի 100% պատկանում է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարությանը, ի դեմս ՀՀ Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը Հայաստանում տեղակայված էլեկտրական ցանցերի մրջոցով էլեկտրաէներգիայի հաղորդումն հայաստանյան և արտասահմանյան սպառողներին:

Ընկերությունն ունի 5 տեղամասեր.

- Արևմտյան տեղամաս
- Գորիսի տեղամաս,
- Զանգեզուրի տեղամաս,
- Հարավային տեղամաս
- Հյուսիսարևելյան տեղամաս:

Ընկերությունն ունի նաև ՀՀ Լոռու մարզում տեղակայված 2.64 մվտ հզորությամբ ցանցային հողմաէլեկտրակայան:

Ընկերության գործունեությունը՝ այդ թվում սակագների քաղաքականությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից:

Ընկերությունն արդեն հաջողությամբ իրականացրել և ներկայումս էլ իրականացնում է շինարարական և վերականգնման մի շարք աշխատանքներ՝ նախատեսված Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության և միջազգային ֆինանսական հաստատությունների ու բանկերի կողմից ֆինանսավորվող ներդրումային ու շնորհային ծրագրերով:

Ընկերության աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2021թ. կազմել է 602 մարդ (2020թ.՝ 631 մարդ):

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Զորավար Անդրանիկի 1:

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից: Հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմնվելով այն գնահատման վրա, որ Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է անընդհատության սկզբունքից ելնելով:

2.2 Չափման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են հաշվեգրման սկզբունքով և սկզբնական արժեքի մեթոդով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով (եթե այլ բան նշված չէ), քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 26-ում:

2.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2021թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) և ՀՀՄՄԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Նշված փոփոխությունների բնույթը և ազդեցությունը բացահայտված են ստորև:

Նոր և վերանայված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառելի են 2021թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2021թ., որն էլ ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ստանդարտ	Ստանդարտի կամ մեկնաբանության անունը
Տարբեր	Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում (փուլ 2) (ՖՀՄՄ 9, ՀՀՄՄ 39, ՖՀՄՄ 16, ՖՀՄՄ 4, ՖՀՄՄ 7 փոփոխություններ)

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև.

Ստանդարտ	Ստանդարտի կամ մեկնաբանության անունը	Տվյալ ամսաթվին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար կիրառելի
ՖՀՄՄ 16	COVID-19-ի հետ կապված վարձակալության արտոնություններ 2021թ. հունիսի 30-ից հետո	1 ապրիլի 2021թ.
ՖՀՄՄ 3	Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին (ՀՀՄՄ 3 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2022թ.
ՀՀՄՄ 16	Մուտքեր նախքան նախատեսված օգտագործումը (ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2022թ.
ՀՀՄՄ 37	Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսումներ (ՀՀՄՄ 37 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2022թ.
ՖՀՄՄ 1, ՖՀՄՄ 9, ՖՀՄՄ 16	2018-2020թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ (ՖՀՄՄ 1, ՖՀՄՄ 9, ՖՀՄՄ 16 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2022թ.
ՖՀՄՄ 4	ՖՀՄՄ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատման երկարացում (ՖՀՄՄ 4 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2023թ.
ՖՀՄՄ 17	ՖՀՄՄ 17-ի և ՖՀՄՄ 9-ի սկզբնական կիրառում – համադրելի տեղեկատվություն (ՖՀՄՄ 17 փոփոխություն)	1 հունվարի 2023թ.

ՀՀՄՄ 1	Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություն)	1 հունվարի 2023թ.
ՀՀՄՄ 12	Մեկ գործարքից առաջացող ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՄ 12 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2023թ.

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Արտարժույթ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից հրապարակված փոխարժեքը. 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 480.14 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 542.61 ՀՀ դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 522.59 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 641.11 ՀՀ դրամ): Ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում և չափվում են պատմական արժեքով (հաշվարկվում են՝ օգտագործելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքը), բացառությամբ իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների, որոնք վերահաշվարկվում են իրական արժեքի չափման օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով:

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

3.2 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման, և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումները: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք պահվում են վարձակալության տալու կամ վարչական, կամ դեռևս անորոշ նպատակով, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները, տեղանքի նախապատրաստման, տեղակայման ծախսումները, մասնագիտական վճարները, իսկ որակավորվող ակտիվի դեպքում՝ նաև կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումները՝ համաձայն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցիչ փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցիչ

հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Շենքեր և շինություններ	- 30-50 տարի
Փոխանցող հարմարանքներ	- 30-50 տարի
Մեքենաներ և սարքավորումներ	- 5-20 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	- 5-20 տարի
Տնտեսական գույք և այլ	- 5-10 տարի

Քանի որ հողի համար հնարավոր չէ որոշել վերջավոր օգտակար ծառայության ժամկետ, համապատասխան հաշվեկշռային արժեքը չի ամորտիզացվում:

3.3 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որը ներկայացված է ստորև.

Լիցենզիաներ և արտոնագրեր	- 5 տարի
Համակարգչային ծրագրեր	- 5-10 տարի

3.4 Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվներն արժեզրկման համար վերանայվում են, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի գուտ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Երբ հետազայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև նրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

3.5 Վարձակալված ակտիվներ

Ընկերությունը որպես վարձատու

Որպես վարձատու Ընկերությունը դասակարգում է իր վարձակալությունները որպես գործառնական կամ ֆինանսական:

Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական, եթե այն փոխանցում է հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքի հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և օգուտները և գործառնական, եթե նշվածը տեղի չի ունենում:

3.6 Պաշարներ

Պաշարներն այն ակտիվներն են, որոնք պահվում են սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի համար, կամ հումքի, կամ նյութի ձևով՝ արտադրանքի թողարկման կամ ծառայությունների մատուցման ընթացքում օգտագործելու համար: Պահեստամասերը, վթարային սարքավորումները և օժանդակ սարքավորումները նույնպես ճանաչվում են որպես պաշար, եթե դրանք չեն համապատասխանում հիմնական միջոցների սահմանմանը:

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով առաջին մուտք՝ առաջին ելք (ԱՄԱԵ) մեթոդը, և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.7 Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում և ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներն ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ռիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և սկզբնական չափումը

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն առևտրային դեբիտորական

պարտքերի, որոնք չեն պարունակում էական ֆինանսական բաղադրիչ և չափվում են գործարքի գնով՝ ՖՀՄՍ 15-ի պահանջներին համապատասխան:

Ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող,
- իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- իրական արժեքով չափվող՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով:

Դասակարգումը բնորոշվում է հետևյալ երկու պարագայով.

- Ընկերության՝ ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը,
- Ֆինանսական ակտիվի՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի հատկանիշները:

Ֆինանսական ակտիվներին առնչվող ամբողջ եկամուտը և ծախսերը, որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, արտացոլված են ֆինանսական ծախսերում, ֆինանսական եկամուտում կամ այլ ֆինանսական արդյունքներում, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման, որը արտացոլված է այլ ծախսերում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվները, ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 27.2-ում:

Ֆինանսական ակտիվների հետագա չափումը

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, եթե ակտիվները բավարարում են հետևյալ պայմաններին (և չեն դասակարգված որպես իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով).

- դրանք պահվում են այն բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ֆինանսական ակտիվները և հավաքագրել դրանց հետ կապված պայմանագրային դրամական հոսքերը,
- ֆինանսական ակտիվների պայմանագրային պայմաններն առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Սկզբնական ճանաչումից հետո այս ակտիվները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն դեպքերում, երբ գեղչման ազդեցությունը աննշան է, գեղչում չի կատարվում: Ֆինանսական գործիքների այս կատեգորիայում են դասակարգվում Ընկերության դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, առևտրային դեբիտորական պարտքերը և այլ դեբիտորական պարտքերի մեծամասնությունը, ժամկետային ավանդները:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչելու համար ՖՀՄՍ 9-ում արժեզրկմանը ներկայացված պահանջներում օգտագործվում է ապագային առնչվող տեղեկատվություն՝ «Ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելը»: ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների շրջանակներում ընդգրկվող գործիքները ներառում են առևտրային դեբիտորական պարտքերը, ժամկետային ավանդները և մնացորդները դրամարկդում և բանկերում:

Պարտքային կորուստների ճանաչումը այլևս կախված չէ Ընկերության՝ պարտքային կորուստը բնորոշող իրադարձության սկզբնական բացահայտումից: Փոխարենը, պարտքային ռիսկը գնահատելիս և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Ընկերությունը դիտարկում է տեղեկատվության ավելի ընդլայնված զանգված՝ ներառյալ

անցյալ իրադարձությունները, ընթացիկ պայմանները, խելամիտ և հիմնավորված կանխատեսումները, որոնք ազդեցություն ունեն գործիքի ապագա դրամական հոսքերի ակնկալվող հավաքագրելիության վրա:

Առաջընթաց գնահատման մոտեցումը կիրառելիս առանձնացվում են հետևյալները.

- ֆինանսական գործիքներ, որոնց պարտքային որակները սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չեն վատթարացել կամ ունեն ցածր պարտքային ռիսկ («Փուլ 1») և
- ֆինանսական գործիքներ, որոնց պարտքային որակները սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն վատթարացել են և որոնց պարտքային ռիսկը ցածր չէ («Փուլ 2»):

«Փուլ 3»-ը ընդգրկում է այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց մասով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ ապացույցներ:

Առաջին դասի ակտիվների համար ճանաչվում են «12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները», մինչդեռ «գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները» ճանաչվում են երկրորդ դասի ակտիվների համար: Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափումը որոշվում է ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ժամկետի պարտքային կորուստների հավանականության միջին կշռված գնահատումով:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Ընկերությունը հաշվառում է առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը՝ օգտվելով պարզեցված մոտեցումից և կորստի գծով պահուստը ձևակերպում է որպես գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ: Դրանք իրենցից ներկայացնում են պայմանագրային դրամական հոսքերի ակնկալվող դադարեցումները՝ հաշվի առնելով ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամկետի ամբողջ ընթացքում ցանկացած պահի չմարվելու հնարավորությունը: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելիս Ընկերությունն օգտագործում է պահուստի մատրիցան՝ ելնելով պատմական փորձից, արտաքին ցուցանիշներից և ապագային առնչվող տեղեկատվությունից:

Ընկերությունը գնահատում է առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումը հավաքական հիմունքով, քանի որ դրանք ունեն պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնորոշումներ, դրանք խմբավորվել են՝ ելնելով ժամկետանց օրերից: ՖՀՄՍ 9-ի՝ արժեզրկմանը ներկայացվող պահանջների կիրառման մանրամասն վերլուծությունն արտացոլված է ծանոթագրություն 28(բ)-ում:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և չափումը

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները, ըստ կատեգորիաների, ներկայացված են ծանոթագրություն 27.2-ում:

Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Իրական արժեքի և նոմինալ արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ փոխառությունը ստացվել է սեփականատերերից: Այս դեպքում իրական և նոմինալ արժեքների միջև տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես լրացուցիչ կապիտալ: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի

մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս, բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից, որոնք կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.8 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցները, բանկային հաշիվների մնացորդները և դրամական միջոցները՝ ճանապարհին:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության նպատակով՝ դրամական միջոցների համարժեքները կարճաժամկետ, բարձր իրացվելի ներդրումներն են, որոնք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ: Դրամական միջոցների համարժեքները պահվում են կարճաժամկետ դրամական պարտավորությունները բավարարելու նպատակով, այլ ոչ թե ներդրման կամ այլ նպատակներով: Ընկերությունը դասակարգում է ներդրումները որպես դրամական միջոցների համարժեքներ այն դեպքում, եթե դրանք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարներով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ:

3.9 Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ

Երբ Ընկերությունը մտադրություն ունի վաճառել ոչ ընթացիկ ակտիվներ կամ ակտիվների խումբ, և երբ այդ վաճառքի տեղի ունենալը հավանական է 12 ամսվա ընթացքում, ապա ակտիվը կամ ակտիվների խումբը պետք է դասակարգվի և ներկայացվի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ որպես վաճառքի համար պահվող ակտիվներ:

Վաճառքի համար պահվող ակտիվները չափվում են ակտիվի՝ մինչև վերադասակարգումն ունեցած հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումներ, նվազագույնով: Այս ակտիվների գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում: Այնուամենայնիվ, վաճառքի համար պահվող որոշ ակտիվներ, ինչպիսիք են ֆինանսական ակտիվները և հետաձգված հարկային ակտիվները, հաշվառվում են սովորականի պես:

Վաճառքի համար պահվող ակտիվների վաճառքից կամ վերագնահատումից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում՝ համապատասխանաբար «Այլ եկամուտ» կամ «Այլ ծախսեր» հոդվածներում: Վաճառքի դեպքում տվյալ ակտիվի գծով սեփական կապիտալում առկա վերագնահատման պահուստը վերագրվում է կուտակված շահույթին:

Ոչ ընթացիկ ակտիվը, որն այլևս չի դասակարգվում որպես վաճառքի համար պահվող, չափվում է հետևյալներից նվազագույնով.

(ա) դրա հաշվեկշռային արժեքը նախքան ակտիվը որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգելը՝ ճշգրտված հետագա մաշվածության, ամորտիզացիայի կամ վերագնահատումների գծով, որոնք ճանաչված կլինեին, եթե ակտիվը դասակարգված չլիներ որպես վաճառքի համար պահվող, և

(բ) դրա փոխհատուցվող գումարը՝ չվաճառելու վերաբերյալ հետագա որոշում կայացնելու ամսաթվի:

3.10 Սեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով:

Բաժնետիրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է թողարկված բաժնետոմսերի նոմինալ արժեքը:

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնեմասերի թողարկման հետ, նվազեցվում է էմիսիոն եկամտից շահութահարկի գծով եկամուտը հանելուց հետո:

Էմիսիոն վնասը հետգնված բաժնետոմսերի անվանական արժեքի և փոխանցված հատուցման արժեքի բացասական տարբերությունն է:

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաղիված շահույթը:

Սեփականատերերի հետ բոլոր գործարքները առանձին-առանձին գրանցված են սեփական կապիտալում:

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

3.11 Փոխառության ծախսումներ

Փոխառության ծախսումները, որոնք անմիջականորեն վերագրելի են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, Ընկերության կողմից կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս: Ընկերությունը այլ փոխառության ծախսումները ճանաչում է որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք կատարվել են: Ընկերությունը սկսում է կապիտալացնել փոխառության ծախսումները որպես որակավորվող ակտիվի արժեքի մաս՝ մեկնարկի ամսաթվին, երբ Ընկերությունն առաջին անգամ բավարարում է հետևյալ բոլոր պայմանները. ակտիվի համար կատարում է ծախսեր, կրում է փոխառության ծախսումներ, ձեռնարկում է այն աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են՝ ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար:

Այնքանով, որքանով Ընկերությունը միջոցները բացառապես փոխառնում է որակավորվող ակտիվ ձեռք բերելու նպատակով, փոխառության ծախսումների գումարը, որը ենթակա է այդ ակտիվի վրա կապիտալացման, Ընկերությունը որոշում է որպես փոխառության փաստացի ծախսումներ, որոնք առաջանում են այդ փոխառությունից տվյալ ժամանակաշրջանում՝ հանած այդ փոխառու միջոցների ժամանակավոր ներդրումից ստացվող ցանկացած եկամուտ:

Այնքանով, որքանով Ընկերությունը միջոցները փոխառնում է ընդհանուր նպատակներով և օգտագործում է որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման նպատակով, Ընկերությունը կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումների գումարը որոշում է՝ այդ ակտիվի գծով ծախսերի նկատմամբ կիրառելով կապիտալացման դրույքը: Կապիտալացման դրույքը տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերության չմարված փոխառություններին վերաբերող փոխառության ծախսումների միջին կշռված մեծությունն է, բացառությամբ այն փոխառությունների, որոնք բացառապես կատարվել են որակավորվող ակտիվի ձեռքբերման նպատակով:

Փոխառության ծախսումների կապիտալացումը կասեցվում է այն ժամանակաշրջանի ընթացքում, որի ժամանակ Ընկերությունը դադարեցնում է որակավորվող ակտիվների վրա կատարվող աշխատանքները: Փոխառության ծախսումների կապիտալացումը

դադարեցվում է, երբ էական բոլոր աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են որակավորվող ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի նախատեսված վիճակի բերելու համար, ավարտված են:

3.12 Շնորհներ

Շնորհը չի ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավորված երաշխիք, որ Ընկերությունը կատարելու է դրան կից բոլոր պայմանները, և որ շնորհը ստացվելու է:

Շնորհները, որոնց հիմնական պայմանը Ընկերության կողմից ոչ ընթացիկ ակտիվներ գնելը, կառուցելը կամ այլ կերպ ձեռք բերելն է, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ և սխտեմատիկորեն փոխանցվում են շահույթ կամ վնաս՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Այլ շնորհները ճանաչվում են սխտեմատիկ հիմունքով եկամուտ այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք փոխհատուցում են համապատասխան ծախսումները, որոնց համար դրանք ստացվել են: Շնորհը, որը հատկացվում է Ընկերությանը՝ ի հատուցում արդեն կրած ծախսերի կամ վնասների, կամ որպես շտապ ֆինանսական օգնություն՝ առանց հետագա համապատասխան ծախսումներ կրելու, ճանաչվում է որպես եկամուտ այն հաշվետու ժամանակաշրջանում, երբ դառնում է ստացման ենթակա:

3.13 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի գեղջման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

3.14 Շահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույթաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է այլ ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ո՛չ հաշվապահական շահույթի, ո՛չ էլ հարկվող շահույթի վրա (բացի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից):

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս

հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

3.15 Հատուցումներ աշխատակիցներին

Կարճաժամկետ հատուցումներն աշխատակիցներին այն հատուցումներն են, որոնք ենթակա են մարման ամբողջությամբ տարեկան այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունները: Դրանք ներառում են՝

- (ա) աշխատավարձերը և պարգևավճարները,
- (բ) վճարովի տարեկան արձակուրդները և անաշխատունակության հետ կապված վճարովի արձակուրդները:

Երբ աշխատակիցները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությանը մատուցում են ծառայություններ, Ընկերությունն աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղջված գումարը, որն ակնկալվում է վճարել այդ ծառայությունների դիմաց, ճանաչում է՝

- (ա) որպես պարտավորություն (հաշվեգրված ծախս)՝ արդեն վճարված ցանկացած գումար հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղջված գումարը, Ընկերությունը պետք է ճանաչի այդ տարբերությունը որպես ակտիվ (կանխավճարված ծախս)՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի,
- (բ) որպես ծախս, եթե գումարը չի ներառվել այլ ակտիվի արժեքի մեջ:

Վճարովի բացակայություններ

Վճարովի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են հետևյալ կերպ.

- (ա) կուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքներն ապագա վճարովի բացակայությունների նկատմամբ,
- (բ) չկուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Պարգևավճարներ

Պարգևավճարների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են միայն այն ժամանակ, երբ Ընկերությունն ունի այդպիսի վճարումներ կատարելու ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և պարտականությունը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ներկա պարտականություն գոյություն ունի այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը վճարում չկատարելու ոչ մի իրատեսական այլընտրանք չունի:

3.16 Հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը հիմնականում առաջանում է էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայություններից: Ընկերությունն ունի նաև էլեկտրաէներգիայի ատաղորություն և վաճառք:

Որոշելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է ճանաչել հասույթ, թե ոչ, Ընկերությունն առաջնորդվում է 5-քայլի գործընթացով.

- 1 Բացահայտել հաճախորդի հետ պայմանագիրը
- 2 Բացահայտել կատարման պարտականությունները
- 3 Որոշել գործարքի գինը
- 4 Բաշխել գործարքի գինը կատարման պարտականությունների միջև
- 5 Ճանաչել հասույթը, երբ կատարման պարտականությունը(ները) բավարարված են

Հասույթը ճանաչվում է կամ ժամանակի մեջ որևէ պահին կամ ժամանակի ընթացքում, երբ Ընկերությունը բավարարում է կատարման իր պարտականությունը՝ հաճախորդին փոխանցելով խոստացված ապրանքը կամ ծառայությունը:

Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունից հասույթ

Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունից հասույթը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ ամսական ակտի հիման վրա, որը պարունակում է փաստացի հաղորդված էլեկտրաէներգիայի քանակները՝ համաձայն առկա պայմանագրային դրույթների: Ամսական ակտը պատրաստվում է էլեկտրաէներգիայի սպառման ամսական ամփոփ հաշվետվության հիման վրա (ներառում է ծավալներ):

Էլեկտրաէներգիայի վաճառքից հասույթ

Արտադրված էլեկտրաէներգիայի վաճառքից հասույթը ճանաչվում է, երբ վերահսկումը փոխանցվում է գնորդին: Վերահսկումը հիմնականում փոխանցվում է, երբ հոսանքը հաղորդվում է հաճախորդին: Վերահսկողության փոխանցման պահը որոշելու համար նման դեպքերում չի պահանջվում բարդ դատողություն: Երբ հոսանքը հաղորդվել է համաձայնեցված վայր, ապա դրանից հետո Ընկերությունը այլևս չունի հսկողության իրավունք, սովորաբար ձեռք է բերում վճարման ստացման իրավունք և չի պահպանում ծառայության հետ կապված նշանակալի ռիսկեր կամ հատույցներ:

Ընկերությունը ճանաչում է դեռևս չբավարարված կատարման պարտականությունների համար ստացված հատուցման դիմաց պայմանագրային պարտավորությունները և արտացոլում է այդ գումարները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես հաճախորդներից ստացված կանխավճարներ: Նման ձևով, եթե Ընկերությունը բավարարում է կատարման պարտականությունը մինչև հատուցման ստանալը, Ընկերությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է կամ պայմանագրային ակտիվ, կամ դեբիտորական պարտք՝ կախված նրանից, թե արդյոք հատուցման ժամկետը լրանալուց առաջ անհրաժեշտ է միայն որոշակի ժամանակ, թե այլ լրացուցիչ պայման:

Տոկոսային եկամուտ

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համամասնության հիմունքով՝ մնացորդային արժեքի նկատմամբ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը, որը զեղչում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների ներհոսքերը ֆինանսական ակտիվի ակնկալվող ժամկետում՝ մինչև ակտիվի զուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Վարձակալական եկամուտ

Ընկերությունը ստանում է վարձակալական եկամուտ որպես վարձատու իր գործառնական վարձակալությունների մասով, որի դեպքում սեփականության հետ կապված բոլոր էական ռիսկերն ու հատույցները չեն փոխանցվում վարձակալին: Գործառնական վարձակալություններից վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում է այլ եկամուտում:

4 Հիմնական միջոցներ

Հազար դրամ

	Հոդ	Շենքեր, շինություններ և կառուցվածք- ներ	Փոխանցող հարմարանք ներ	Մեքենաներ և սարքավորու- մ-ներ	Տրանսպոր- տային միջոցներ	Արտադրա- տնտեսակ ան գույք և այլն	Անավարտ շինարարութ- յուն	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>								
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,618,834	8,574,505	81,130,209	59,584,526	1,331,298	2,347,620	44,048,840	198,635,832
Ավելացում	11,642	2,870	1,055	3,799	-	9,838	12,206,917	12,236,121
Օտարում	-	(8,737)	(251,737)	(60,051)	(57,783)	(9,355)	-	(387,663)
Ներքին շարժ	-	7,442	2,660,967	26,154	1,064	(7,534)	(2,688,093)	-
Փոխանցում պաշարներին	-	-	-	-	-	-	(13,931)	(13,931)
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերադասակարգում	-	-	(15,318,383)	-	-	-	-	(15,318,383)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,630,476	8,576,080	68,222,110	59,554,428	1,274,579	2,340,569	53,553,734	195,151,976
Ավելացում	26,044	192,972	195,332	47,463	43,658	33,767	13,076,189	13,615,425
Օտարում	-	(23,533)	(18,097)	(182)	(13,665)	(363)	(6,207)	(62,047)
Փոխանցում պաշարներին	-	-	-	16,651	-	-	-	16,651
Ներքին շարժ	-	881,233	440,013	3,842,805	-	196,024	(5,360,075)	-
Փոխանցում վաճառքի համար մատչելի ակտիվներից	-	-	-	-	87,450	9,381	-	96,831
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,656,520	9,626,752	68,839,359	63,461,165	1,392,022	2,579,378	61,263,640	208,818,836

Կուտակված մաշվածություն

2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	5,709,781	52,364,196	41,270,861	608,878	1,602,429	-	101,556,145
Տարվա հաշվարկ	-	244,498	1,196,327	1,691,520	96,662	116,188	-	3,345,195
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	-	(7,353)	(213,465)	(59,856)	(31,402)	(5,424)	-	(317,500)
Ներքին շարժ	-	5,452	-	-	580	(6,032)	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների վերադասակարգում	-	-	(5,650,373)	-	-	-	-	(5,650,373)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	5,952,378	47,696,685	42,902,525	674,138	1,707,161	-	98,933,467

Տարվա հաշվարկ	-	266,669	978,587	1,804,817	113,449	110,535	-	3,274,057
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	-	(23,532)	(16,654)	(182)	(10,160)	(297)	-	(50,825)
Փոխանցում վաճառքի համար մատչելի ակտիվներից	-	-	-	-	16,880	3,431	-	20,311
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	6,195,515	48,658,618	44,707,160	794,887	1,820,830	-	102,177,010

Կուտակված արժեզրկում

2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	7,342	147,171	1,901,708	1,820	17,475	613,926	2,689,442
Արժեզրկման հակադարձում	-	-	-	282	-	1,123	-	1,405
Արժեզրկում	-	-	(37,532)	(195)	-	(3,753)	-	(41,480)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	7,342	109,639	1,901,795	1,820	14,845	613,926	2,649,367

Արժեզրկում	-	1,267	-	22,935	-	1,722	-	25,924
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	8,609	109,639	1,924,730	1,820	16,567	613,926	2,675,291

Հաշվեկշռային արժեք

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,630,476	2,616,360	20,415,787	14,750,108	598,041	618,563	52,939,807	93,569,142
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,656,520	3,422,628	20,071,102	16,829,275	595,315	741,981	60,649,714	103,966,535

Անավարտ շինարարություն

Անավարտ շինարարությունն իրենից ներկայացնում է միջազգային ֆինանսական հաստատությունների և Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության կողմից ֆինանսավորվող էներգահամակարգի վերականգնման ծրագրերի շրջանակներում կատարված շինարարական աշխատանքների արժեքը:

Անավարտ շինարարության մեջ ներառված են «Իրան Հայաստան 400կվ երրորդ էլեկտրահաղորդման գծի և համապատասխան ենթակայանի կառուցման» ծրագրի շրջանակներում օդային գծի և «Նորավան» ենթակայանի կառուցման ծախսումները՝ 49,584,045 հազար դրամ (31 դեկտեմբեր 2020թ.՝ 36,584,953 հազար դրամ) գումարով: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը կանխատեսվում է, որ կկազմի 107,900 հազար եվրո և նախատեսվում է այն ավարտին հասցնել 2022թ. վերջին:

Ընթացիկ տարում ներքին շարժում ներառված անավարտ շինարարությունից փոխանցումը հիմնական միջոցների այլ դասերին, որը կազմում է 5,360,075 հազար դրամ, վերաբերվում է Աշնակ ենթակայանի վերակառուցման աշխատանքներին:

Անավարտ շինարարությունը ներառում է նաև 6,428,104 հազար դրամ, որը վերաբերում է Շինուհայր և Ագարակ 2 ենթակայանների վերակառուցմանը: Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 15-ում, 2019թ. դեկտեմբերին Ընկերությունը չինական կապալառու Liaoning-Efacec Electrical Equipment Co.LTD-ի հետ միակողմանի լուծել է շինարարական պայմանագիրը, որը կնքվել էր 2016թ. մայիսին՝ Շինուհայր և Ագարակ 2 ենթակայանները վերակառուցելու համար: Միակողմանի դադարեցման հիմքը կապալառուի՝ պայմանագիրը շարունակաբար չկատարելը, ինչպես նաև ժամկետների խախտումն էր, ինչն ազդում էր շինարարական աշխատանքների ժամանակին ավարտվելու վրա: Արդյունքում, վերակառուցման աշխատանքները չեն ավարտվել: 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն համոզված չէ ծրագրի ավարտի հնարավորության վերաբերյալ, և թե արդյոք հիմնական միջոցներում ճանաչված գումարներն ամբողջությամբ վերականգնվելի են: Այնուամենայնիվ, այս գումարի վերաբերյալ արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել:

Անավարտ շինարարության մնացած մասը հիմնականում վերաբերվում է Վանաձոր-1, Չարենցավան -3 ենթակայանների վերակառուցման նախագծման, մատակարարման և տեղակայման աշխատանքներին՝ համապատասխանաբար 1,164,304 հազար դրամ և 2,303,511 հազար դրամ:

Հիմնական միջոցների ինքնարժեքը ներառում է 1,923,153 հազար դրամի կապիտալացված փոխառության ծախսումներ (2020թ.՝ 1,551,723 հազար դրամ):

Գրավադրումներ

Վարկերը և փոխառությունները ապահովելու նպատակով Ընկերությունը 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գրավադրել է 33,795,234 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեք ունեցող հիմնական միջոց (2020թ. դեկտեմբեր 31-ի դրությամբ՝ 34,663,722 հազար դրամ):

Մաշվածության գծով ծախսը բաշխվել է հետևյալ հոդվածներին.

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վաճառքի ինքնարժեք	3,182,837	3,005,942
Վարչական ծախսեր	91,220	93,901
Այլ ծախսեր	-	245,352
	<u>3,274,057</u>	<u>3,345,195</u>

5 Հետաձգված հարկային ակտիվներ

Հետաձգված հարկերի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ

	2021թ.	2020թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	764,073	876,712
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	(66,308)	(112,639)
Տարեվերջի մնացորդ	697,765	764,073

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ

	1 հունվարի 2021թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2021թ.
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	6,197	(6,197)	-
Ստացված կանխավճարներ	1,644,678	(1,644,678)	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	385,424	(18,081)	367,343
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	3,194	(3,194)	-
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	26,017	48	26,065
Փոխանցվող հարկային վնաս	-	1,848,484	1,848,484
Պաշարներ	11,214	(255)	10,959
	2,076,724	176,127	2,252,851
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	793,627	284,092	1,077,719
Վարկեր և փոխառություններ	519,024	(41,657)	477,367
	1,312,651	242,435	1,555,086
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	764,073	(66,308)	697,765

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	1 հունվարի 2020թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2020թ.
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	41,825	(35,628)	6,197
Ստացված կանխավճարներ	1,648,278	(3,600)	1,644,678
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	75,752	309,672	385,424
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	3,194	-	3,194
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	26,125	(108)	26,017
Պահուստներ	105,638	(105,638)	-
Պաշարներ	11,214	-	11,214
	<u>1,912,026</u>	<u>164,698</u>	<u>2,076,724</u>
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	696,350	97,277	793,627
Վարկեր և փոխառություններ	338,964	180,060	519,024
	<u>1,035,314</u>	<u>277,337</u>	<u>1,312,651</u>
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	<u>876,712</u>	<u>(112,639)</u>	<u>764,073</u>

6 Ոչ ընթացիկ կանխավճարներ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման համար կանխավճարներ	6,887,833	5,466,517
Վարկերի գծով կանխավճարներ	847,525	847,525
Այլ	199	8,033
	<u>7,735,557</u>	<u>6,322,075</u>

7 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայությունից դեբիտորական պարտքեր	341,442	1,305,106
Այլ դեբիտորական պարտքեր	50,397	31,399
	<u>391,839</u>	<u>1,336,505</u>
<i>Ոչ ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Ապրանքների և ծառայությունների գծով կանխավճարներ	45,285	123,474
Կանխավճարված հարկեր	297,662	413,674
Այլ	3,783	1,805
	<u>738,569</u>	<u>1,875,458</u>

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի զուտ հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում:

Ծառայությունների վաճառքից առաջացած առևտրային դեբիտորական պարտքի միջին տևողությունը կազմում է 40 օր (2020թ.՝ 63 օր): Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

28 (բ) ծանոթագրությունում ներկայացված են պարտքային ռիսկի վերաբերյալ բացահայտումները:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը արտահայտված են հայկական դրամով:

8 Պաշարներ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պահեստամասեր	327,594	347,427
Շինանյութ	238,208	657,780
Նյութեր	832,110	723,970
Այլ	381,842	388,746
	<u>1,779,754</u>	<u>2,117,923</u>

9 Ժամկետային ավանդներ

Ժամկետային ավանդները տեղական բանկերում պահվում են տարեկան միջին 9.8% տոկոսադրույքով և ենթակա են մարման 2022թ.:

Տե՛ս ծանոթագրություն 28՝ Ժամկետային ավանդների արժույթների բացահայտման համար:

10 Դրամական միջոցներ և դրանք համարժեքներ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ միջոցներ	528	673
Բանկային հաշիվներ	206,238	296,595
Կարճաժամկետ ավանդներ՝ դասակարգված որպես դրամական միջոցների համարժեք	6,403,992	10,857,720
	<u>6,610,758</u>	<u>11,154,988</u>

Տե՛ս ծանոթագրություն 28՝ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների արժույթների բացահայտման համար:

11 Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվները ներառում են Իրան-Հայաստան գազատարը՝ 9,668,010 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով, որը կառուցվել է դեռևս 2007թ. Իրանից Հայաստանի ազգային գազաբաշխիչ ցանց բնական գազի փոխադրման համար: Շինարարության ավարտից հետո Ընկերությունը գազատարի վաճառքի վերաբերյալ նախնական պայմանագիր է կնքել «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի հետ, որի վերջնական առուվաճառքի պայմանագիրը պետք է ավարտվեր նույն տարում (2007 թ.): «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ն 2007թ. վճարել է 9,137,100 հազար դրամի կանխավճար: Սակայն առուվաճառքի գործարքը չի կայացել, և նախնական պայմանագիրը մի քանի անգամ երկարացվել է: «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի հետ վերջնական առուվաճառքի պայմանագիր կնքելու մասին կառավարության որոշման հիման վրա՝ գազատարը վաճառվել է 2021թ.:

Վաճառքի համար պահվող ակտիվների մնացած մասը փոխանցվել է հիմնական միջոցներին:

12 Կապիտալ և պահուստներ

12.1 Կանոնադրական կապիտալ

Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ բան նշված չէ	Սովորական բաժնետոմսեր 2021թ.	Սովորական բաժնետոմսեր 2020թ.
Հայտարարված բաժնետոմսեր		
Սովորական բաժնետոմսերի քանակը, յուրաքանչյուրը՝ 16,736.2 դրամ (2020թ.՝ 14,822.9 դրամ)	647,736	648,363
Տարվա ընթացքում մարված	(86,092)	(627)
Տարվա ընթացքում թողարկված	325	-
Սովորական բաժնետոմսերի քանակը, յուրաքանչյուրը՝ 18,919.753 դրամ (2020թ.՝ 16,736.2 դրամ)	<u>561,969</u>	<u>647,736</u>

Ընկերությունն ունի սովորական բաժնետոմսերի մեկ դաս, որը հաստատուն եկամտի նկատմամբ իրավունք չունի:

Համաձայն 2021թ. օգոստոսի 16-ին Խորհրդի ընդունած որոշման, ինչպես նաև 2021թ. ապրիլի 29-ին կառավարության ընդունած թիվ 672-Ս համապատասխան որոշման՝ Ընկերության բաժնետիրական կապիտալը մեծացվել է 1,228,358 հազար դրամով՝ մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը մեծացնելով մինչև 18,919.753 դրամ:

2021թ. ընթացքում Խորհուրդը որոշումներ է ընդունել, որոնցով նվազել է Ընկերության բաժնետիրական կապիտալը 1,442,831 հազար դրամով՝ 86,092 հատ բաժնետոմս մարելու միջոցով:

Համաձայն 2021թ. հունիսի 24-ին կառավարության ընդունած թիվ 1060-Ս որոշման՝ Ընկերության բաժնետիրական կապիտալը ավելացվել է 6,149 հազար դրամով՝ 325 հատ բաժնետոմս թողարկելու միջոցով, որը համալրվել է ավտոմեքենայի ներդրմամբ:

12.2 Էմիսիոն վնաս

Էմիսիոն եկամուտն առաջանում է, երբ Ընկերության սեփական կապիտալի գործիքներն ավելի բարձր արժեքով են թողարկվում, քան բաժնետոմսերի անվանական արժեքն է:

Էմիսիոն վնասը հետգնված բաժնետոմսերի անվանական արժեքի և փոխանցված հատուցման արժեքի բացասական տարբերությունն է:

12.3 Պահուստային կապիտալ

Համաձայն "Բաժնետիրական ընկերությունների մասին" ՀՀ օրենքի և Ընկերության կանոնադրության՝ Ընկերությունը պարտավոր է թողարկված բաժնետիրական կապիտալի առավելագույնը 15%-ի չափով պահուստ ստեղծել: Պահուստային կապիտալին կուտակված շահույթից կատարվում են հատկացումներ: Պահուստային կապիտալի նպատակն է ապագա կորուստների ծածկումը:

13 Վարկեր և փոխառություններ

Հազար դրամ	Ընթացիկ		Ոչ ընթացիկ	
	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ապահովված վարկեր ՀՀ ֆինանսների նախարարությունից	3,129,054	2,781,522	55,351,202	60,089,864
Ապահովված այլ վարկեր	5,805	10,462	40,567,284	34,468,036
	<u>3,134,859</u>	<u>2,791,984</u>	<u>95,918,486</u>	<u>94,557,900</u>

Հայաստանի Հանրապետության Ֆինանսների նախարարությունից վարկերը ներառում են.

Ֆինանսավորող կառույց	Պայմանագրի գումարը (արժույթով)	Արժույթ	Մարման տարի	Պայմանագրային տոկոսադրույք	Արդյունավետ տոկոսադրույք	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսավորվող ծրագիր
Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ	34,065,585	ԱՄՆ դոլար	2036	RR+1%	1.96%	15,851,530	17,889,487	Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիություն
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ	Տվյալներ չկան	ՀՀ դրամ	2036	RR+1%	1.96%	3,546,126	3,689,442	Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիություն
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ	36,000,000	ԱՄՆ դոլար	2039	RR+1%	1.89%	11,189,995	10,329,036	Լրացուցիչ ֆինանսավորում-Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիություն
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ	Տվյալներ չկան	ՀՀ դրամ	2039	RR+1%	1.89%	958,019	809,468	Լրացուցիչ ֆինանսավորում-Էլեկտրաէներգիայի մատակարարման հուսալիություն
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ	23,194,486	ԱՄՆ դոլար	2039	RR	1.26%	5,153,410	4,099,246	Էլեկտրահաղորդման ցանցի բարելավում

Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ	Տվյալներ չկան	ՀՀ դրամ	2039	RR	1.26%	1,285,059	935,531	Էլեկտրահաղորդման ցանցի բարելավում
Ասիական զարգացման բանկ	13,988,153	ՀՓԻ	2039	3.14%	3.14%	4,888,839	5,800,615	Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերականգնում
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Ասիական Զարգացման Բանկ	Տվյալներ չկան	ՀՀ դրամ	2039	3.14%	3.14%	1,049,599	1,109,576	Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերականգնում
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ	10,200,000	Եվրո	2054	0.75%	0.75%	615,798	689,438	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց I
Ֆինանսների նախարարությունից Համաֆինանսավորում-Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ	Տվյալներ չկան	ՀՀ դրամ	2054	0.75%	0.75%	244,081	235,853	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց I
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ	83,000,000	Եվրո	2030	1.80%	1.80%	-	-	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց III
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ	7,300,000	Եվրո	2049	0.75%	0.75%	3,573,630	4,374,935	Գյումրի II ենթակայանի վերականգնում
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ	7,300,000	Եվրո	2024	2.76%	6.79%	780,219	1,267,859	Գյումրի II ենթակայանի վերականգնում
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ	14,060,000	Եվրո	2038	0.75%	0.75%	4,488,952	5,615,842	Հոսանքահաղորդիչ համակարգի վերականգնում
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ	75,000,000	Եվրո	2029	1.85%	1.85%	-	-	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց I
Համաշխարհային Բանկ	19,600,000	ԱՄՆ դոլար	2033	0.50%	0.50%	4,572,551	5,391,640	Էլեկտրահաղորդում և բաշխիչ համակարգեր
Ֆինանսների նախարարություն	8,988,290	ԱՄՆ դոլար	2022	0.50%	0.50%	282,448	633,418	Օժանդակություն Էներգահամակարգին

Եվրոպական ներդրումային Բանկ	10,000,000	Եվրո	Վարկի օգտագործման պահից 4-20 տարվա ընթացքում	Հաստատուն կամ լողացող/սահմանվում է վարկի օգտագործման պահից ԵՆԲ կողմից	-	-	-	Կովկասյան Էլեկտրահաղորդման ցանց I
						58,480,256	62,871,386	

Այլ վարկերը ներառում են՝

Ֆինանսավորող կառույց	Պայմանագրի գումարը (արժույթով)	Արժույթ	Մարման տարի	Պայմանագրային տոկոսադրույք	Արդյունավետ տոկոսադրույք	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ֆինանսավորվող ծրագիր
Իրանի Արտահանման և Զարգացման Բանկ	87,342,763	Եվրո	2026	4.00%	5.67%	32,738,445	27,678,600	Իրան-Հայաստան 400կվ երրորդ Էլեկտրահաղորդման գիծ և համապատասխան ենակայանի շինարարություն
Սանիր Ինթերնեյշնլ ՖԶԷ	20,557,237	Եվրո	2023	3.00%	5.50%	7,823,984	6,778,776	Իրան-Հայաստան 400կվ երրորդ Էլեկտրահաղորդման գիծ և համապատասխան ենակայանի շինարարություն
Հայաստանի Վերականգնվող Էներգետիկայի և Էներգախնայողության Հիմնադրամ	77,500,000	ՀՀ դրամ	2024	0.00%	0.00%	10,660	21,122	Էներգախնայողության ծրագիր
						40,573,089	34,478,498	
						99,053,345	97,349,884	

Վարկային պայմանագրերով սահմանված պայմաններ

Ասիական Ջարգացման Բանկի վարկային համաձայնագրում ամրագրված վարկային կովենանտներ

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության և Ասիական Ջարգացման Բանկի միջև 2014թ. սեպտեմբերի 5-ին կնքված «Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ցանցի վերակառուցում» ծրագրի N 3150-ARM վարկային համաձայնագրի «Ժամանակացույց 5»-ի ֆինանսական ցուցիչների 4-րդ հոդվածում ամրագրված ֆինանսական ցուցանիշների թույլատրելի սահմանների ապահովման պայմանի Շնկերությունը պետք է ապահովի հետևյալ գործակիցները՝

- պարտքային ծառայության ծածկման գործակից՝ ոչ պակաս, քան 1.1,
- ինքնաֆինանսավորման գործակից՝ ոչ պակաս, քան 20%

Տարվա ընթացքում Շնկերությունը չի ապահովել վերոնշյալ գործակիցներից մեկը: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար հաշվարկված գործակիցները հետևյալն են.

- պարտքային ծառայության ծածկման գործակից՝ 0.21,
- ինքնաֆինանսավորման գործակից՝ 26%:

Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկի վարկային պայմանագրերում ամրագրված վարկային կովենանտներ

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության և Վերակառուցման և Ջարգացման Միջազգային Բանկի միջև վարկային համաձայնագրերի, ինչպես նաև ՀՀ Ֆինանսների նախարարության և Շնկերության միջև ստորագրված ենթավարկային համաձայնագրերի դրույթների, Շնկերությունը չի կարող կուտակել նոր պարտքեր, քանի դեռ Շնկերության եկամուտների և ծախսերի հիմնավորված կանխատեսումները ցույց չեն տա, որ յուրաքանչյուր տարվա համար Շնկերության կողմից կանխատեսված զուտ եկամուտները առնվազն 1.2 անգամ գերազանցում են այդ տարվա ընթացքում բոլոր պարտքերի (ներառյալ նոր պարտքերը) սպասարկման համար անհրաժեշտ միջոցներին:

14 Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հազար դրամ

	2021թ.	2020թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	666,392	517,747
Տարվա ընթացքում ստացված	111,100	150,213
Ճանաչված շահույթում կամ վնասում	(702)	(1,568)
Տարեվերջի մնացորդ	776,790	666,392

Ակտիվներին վերաբերող շնորհների մնացորդը ներառում է հետևյալ գործընկերների կողմից տրամադրված գումարները.

Հազար դրամ

	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հարևանության ներդրումային ծրագիր (ՀՆԾ)	343,505	343,504
Գերմանիայի Զարգացման Վարկերի Բանկ	282,799	171,699
Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ	145,338	145,338
Այլ	5,148	5,851
	<u>776,790</u>	<u>666,392</u>

Ընկերությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից շնորհներ է ստացել՝ էներգահամակարգի վերականգնման և բարելավման ծրագրերի իրականացման շրջանակներում:

15 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ

	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով կրեդիտորական պարտքեր	2,513,191	6,248,956
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	652,132	1,050,558
Պահուստներ	710,244	773,038
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին	190,895	200,399
Վճարվելիք հարկեր և պարտավորություններ	114,319	19,066
Ստացված կանխավճարներ	1,903	9,139,003
Այլ	9	-
	<u>4,182,693</u>	<u>17,431,020</u>

2019թ. դեկտեմբերին Ընկերությունը չինական կապալառու Liaoning-Efacec Electrical Equipment Co.LTD-ի հետ միակողմանի լուծել է շինարարական պայմանագիրը, որը կնքվել էր Շինուհայր և Ագարակ 2 ենթակայանները վերակառուցելու համար: Միակողմանի դադարեցման հիմքը կապալառուի՝ պայմանագիրը շարունակաբար չկատարելը, ինչպես նաև ժամկետների խախտումն էր, ինչն ազդում էր շինարարական աշխատանքների ժամանակին ավարտվելու վրա: Արդյունքում, վերակառուցման աշխատանքները չեն ավարտվել: Պայմանագրի խզման արդյունքում՝ Ընկերությունը չինական բանկից ստացել է պայմանագրի չկատարման բանկային երաշխիքի պայմանագրով նախատեսված 1,479,244 դոլարի փոխհատուցում: Հաշվի առնելով, որ վերոնշյալ պայմանագիրը լուծվել է միակողմանի կարգով, Ընկերությունը համոզված չէ, որ կապալառուն չի վիճարկելու այդ գումարը: Ղեկավարությունը որոշել է ստացված ամբողջ գումարի համար պահուստ ճանաչել:

Ընկերության արտարժույթային ռիսկի մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 28-ում:

16 Հասույթ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Ժամանակի ընացքում ճանաչված հասույթ</i>		
Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայություններ Հայաստանի Հանրապետությունում	2,747,474	6,116,531
Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման ծառայություններ Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում	345,897	1,358,735
	<u>3,093,371</u>	<u>7,475,266</u>
<i>Ժամանակի մեջ ինչ-որ պահի ճանաչված հասույթ</i>		
Արտադրված էներգիայի վաճառք	39,739	29,345
	<u>3,133,110</u>	<u>7,504,611</u>

Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման և շուկայում վաճառքի սակագները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից:

Հասույթի նվազումը համադրելի ժամանակաշրջանի համեմատությամբ պայմանավորված է սակագնի 67% նվազումով: Այնուամենայնիվ սակագինը 2022թ. աճել է 280%-ով:

2020-2023թթ. ընթացքում Էլեկտրաէներգիայի հաղորդման համար գործել են հետևյալ սակագները (առանց ԱԱՀ):

Գործող ժամանակաշրջան	դրամ/կՎտժ
01.02.2022 – 31.12.2023	1.4573
01.02.2021 – 31.01.2022	0.3832
01.01.2020 - 31.01.2021	1.1513

17 Վաճառքի ինքնարժեք

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Մաշվածության և ամորտիզացիայի ծախսեր	3,194,084	3,017,190
Հատուցումներ աշխատակիցներին	1,498,767	1,515,544
Այլ	51,299	24,894
	<u>4,744,150</u>	<u>4,557,628</u>

18 Այլ եկամուտ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ակտիվների վաճառքից օգուտ	1,095,933	-
Եկամուտ միացման վճարներից	76,709	-
Վարձակալությունից եկամուտ	42,127	54,721
Հաշվեգրված տույժերից և տուգանքներից եկամուտ	315	219,901
Գույքագրմամբ հայտնաբերված ավելցուկ	-	3,937
Այլ	61,450	11,268
	1,276,534	289,827

Ակտիվների վաճառքից օգուտը ներառում է Իրան-Հայաստան գազատարի վաճառքը, ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 11-ում, ինչպես նաև գազատարի հետ կապված այլ պաշարների վաճառքը, որոնք գտնվում էին Ընկերության պահեստներում:

19 Վարչական ծախսեր

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հատուցումներ աշխատակիցներին	722,078	783,755
Չփոխհատոցվող հարկեր	149,522	63,246
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	93,511	96,456
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	52,810	49,364
Վառելիքի ծախս	12,393	22,117
Խորհրդատվական և աուդիտորական ծախսեր	9,661	11,579
Ներկայացուցչական և գործուղման ծախսեր	9,102	8,808
Այլ	101,682	78,737
	1,150,759	1,114,062

20 Այլ ծախսեր

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վնասի փոխհատուցում	561,708	-
Ակտիվների արժեզրկում և դուրս գրում	73,633	1,958
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	-	245,352
Չփոխհատոցվող հարկեր	-	58,084
Այլ	33,405	66,346
	668,746	371,740

Վնասի փոխհատուցումը վերաբերվում է ընկերության կողմից EFacec Engenharia e Sistemas S.A կապալառուի պարտավորությունների կասեցման արդյունքում վերջինիս կրած և փոխհատուցման ենթակա ծախսի գումարին:

21 Ֆինանսական եկամուտ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Կարճաժամկետ բանկային ավանդներից տոկոսային եկամուտ	1,502,582	1,529,126
Ֆինանսական գործիքների պայմանների վերափոխումից օգուտ	664,014	197,936
Բանկային հաշիվներից տոկոսակին եկամուտ	3,702	19,910
	2,170,298	1,746,972

22 Ֆինանսական ծախս

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վարկերի գծով տոկոսային ծախսեր	1,228,927	1,422,477
Ֆինանսական գործիքների զեղչման հակադարձում	-	118,607
	1,228,927	1,541,084

23 Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/(վնաս), զուտ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող ամորտիզացած արժեքով</i>		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	(1,325)	9,375
Ժամկետային ավանդներ	(62,911)	63,563
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(24,258)	(739)
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող ամորտիզացված արժեքով</i>		
Վարկեր և փոխառություններ	12,058,514	(11,054,737)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	929,822	(767,150)
	12,899,842	(11,749,688)

24 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	-	669,566
Հետաձգված հարկ	66,308	112,639
	<u>66,308</u>	<u>782,205</u>

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավե տ հարկային դրույքաչափ (%)	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավե տ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՄ-ների)	11,687,202		(9,792,792)	
Շահութահարկ՝ 18% դրույքաչափով (2020թ.՝ 18%)	2,103,696	18.0	(1,762,703)	18.0
(Զհարկվող եկամուտ)/ չնվազեցվող ծախսեր, զուտ	(2,037,388)	(17.4)	2,544,908	(26.0)
Շահութահարկի գծով ծախս	<u>66,308</u>	<u>0.6</u>	<u>782,205</u>	<u>(8.0)</u>

25 Հետհաշվեկշռային իրադարձություններ

2022թ. փետրվարի 24-ին Ուկրաինայում բռնկված հակամարտությունն արագությամբ ծավալվում է՝ զգալի ազդեցություն թողնելով աշխարհի վրա: ԱՄՆ-ն և եվրոպական երկրները կոշտ պատժամիջոցներ են կիրառել Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Արևմտյան երկրները քննարկում են գոյություն ունեցող պատժամիջոցների ընդլայնումը: Ռուսաստանի Դաշնությունը Հայաստանի Հանրապետության էական առևտրատնտեսական գործընկերն է, ուստի սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ կիրառվող պատժամիջոցները, ինչպես նաև դրանց ընդարձակումը կարող են լուրջ ազդեցություն ունենալ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական շուկաների և ամբողջ տնտեսության վրա: Համաշխարհային մակարդակով ավելի խոր պատժամիջոցներ կիրառելը կարող է հանգեցնել բարձր գնաճի, ֆինանսական շուկաների աճի տեմպի նվազման և որոշակի խաթարման: Բիզնեսի վրա հիմնական ազդեցություններից մի քանիսը կարող են ներառել մատակարարման շղթայի ընդհատումները, ակտիվների արժեզրկումը, աշխատակազմի հասանելիության սահմանափակումը, ճանապարհորդության սահմանափակումը, առևտրի սահմանափակումը, ֆինանսավորում ստանալու անկարողությունը և այլն:

Ընկերության ղեկավարությունը դեռևս չի կարողանում ողջամիտ որոշակիությամբ քանակականորեն չափել ճգնաժամի ազդեցությունը: Ընկերության ղեկավարությունը գնահատում է, որ մինչև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը Ընկերության գործունեությունը և ֆինանսական վիճակը էականորեն անփոփոխ

են ճգնաժամի հետևանքով: Միևնույն ժամանակ, ղեկավարությունը քայլեր է ձեռնարկում համաշխարհային քաղաքական-տնտեսական և էներգետիկ ճգնաժամի հետևանքով առաջացած մոտալուտ բացասական ազդեցությունները ամորտիզացնելու և անխափան գործունեությունը ապահովելու ուղղությամբ՝ մանրակրկիտ պլանավորելով իր իրացվելիությունը և հարմարվելով ներքին և համաշխարհային տնտեսության ձևավորվող պայմաններին:

26 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

26.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները կարող են չհամապատասխանել իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներ

Ղեկավարությունը կատարել է հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատում: Ղեկավարության համոզմամբ գնահատված հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներն էականորեն չեն տարբերվում այդ ակտիվների տնտեսական կյանքից: Եթե հիմնական միջոցների փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետները տարբերվեն գնահատումներից, ապա ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են էականորեն տարբերվել:

Իրական արժեքի գնահատում

Ղեկավարությունը կիրառում է գնահատման մեթոդ ֆինանսական գործիքների (որտեղ ակտիվ շուկայական գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը որոշելու համար: Սա ենթադրում է գնահատումների և ենթադրությունների մշակում, որոնք կհամապատասխանեն շուկայի մասնակիցների կողմից գործիքի գնահատմանը: Ղեկավարությունն իր ենթադրությունները հիմնավորում է հնարավորինս դիտելի տվյալներով, բայց դրանք միշտ չեն հասանելի: Այդ դեպքում ղեկավարությունն օգտագործում է առկա լավագույն տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքները կարող են տարբեր լինել փաստացի գներից, որոնք կգործեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ «պարզած ձեռքի հեռավորության» պայմանով գործարքի արդյունքում:

Պաշարներ

Ղեկավարությունը գնահատում է պաշարների զուտ իրացման արժեքը՝ հաշվի առնելով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ հասանելի ամենավստահելի ապացույցները: Այս պաշարների ապագա իրացման վրա կարող են ազդեցություն ունենալ ապագա տեխնոլոգիաները կամ շուկայով առաջնորդվող այլ փոփոխությունները, որը կարող է նվազեցնել ապագա վաճառքի գները:

27 Ֆինանսական գործիքներ

27.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.7-ում:

27.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ստորև.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ

	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	391,839	1,336,505
Ժամկետային ավանդներ	7,056,973	5,632,615
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6,610,758	11,154,988
	<u>14,059,570</u>	<u>18,124,108</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ

	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Վարկեր և փոխառություններ	99,053,345	97,349,884
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	3,356,218	7,499,913
	<u>102,409,563</u>	<u>104,849,797</u>

28 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Ընկերությունը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Ընկերությունը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հատկապես՝ արտարժույթային և տոկոսադրույթային ռիսկի, որոնք բխում են ինչպես գործառնական, այնպես էլ ֆինանսական գործունեությունից:

Արտարժութային ռիսկ

Ընկերությունը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Ընկերության գործարքների հիմնական մասն իրականացվում է հայկական դրամով:

Արտարժույթի փոխարժեքային տատանումներից կախվածությունն առաջանում է

Ընկերության վարկերից, որոնք, ի սկզբանե, արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և ՀՓԲ-ով:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Ընկերությանը ենթարկում են արտարժութային ռիսկի, նկարագրված են ստորև:

Արտացված գումարներն իրենցից ներկայացնում են հիմնական ղեկավար անձնակազմին տրամադրված տվյալները, որոնք արտահայտված են հայկական դրամով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի ամսաթվի փոխարժեքով:

Հոդված

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Ֆինանսական ակտիվներ

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

15,562

3,814

-

Ժամկետային ավանդներ

711,567

-

-

Դրամական միջոցներ և դրանց
համարժեքներ

23,923

64,166

-

751,052

67,980

-

Ֆինանսական պարտավորություններ

Վարկեր և փոխառություններ

37,049,934

50,021,027

4,888,839

Առևտրային և այլ կրեդիտորական
պարտքեր

2,967,024

804,493

-

40,016,958

50,825,520

4,888,839

Զուտ արդյունք

(39,265,906)

(50,757,540)

(4,888,839)

Հոդված

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Ֆինանսական ակտիվներ

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

7,285

-

-

Ժամկետային ավանդներ

774,478

-

-

Դրամական միջոցներ և դրանց
համարժեքներ

20,088

2,331

-

801,851

2,331

-

Ֆինանսական պարտավորություններ

Վարկեր և փոխառություններ

38,342,828

46,405,450

5,800,615

Առևտրային և այլ կրեդիտորական
պարտքեր

2,615,414

4,666,219

-

40,958,242

51,071,669

5,800,615

Զուտ արդյունք

(40,156,391)

(51,069,338)

(5,800,615)

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Հնկերության զգայունությունը՝ ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի և ՀՓԻ-ի նկատմամբ դրամի 15% (2020թ.՝ 15%) աճին/նվազմանը: 15%-ը (2020թ.՝ 15%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 15%-ով (2020թ.՝ 15%):

Դրամի արժևորումը ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի և ՀՓԻ-ի նկատմամբ 15%-ով (2020թ.՝ 15%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը:

Հազար դրամ	Արտարժույթի ազդեցություն	
	2021թ.	2020թ.
ԱՄՆ դոլար	5,889,886	6,023,459
Եվրո	7,613,631	7,660,401
ՀՓԻ	733,326	870,092

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում է՝ կախված վարկերի մնացորդներից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Հնկերության՝ արտարժույթային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

Տոկոսադրույքային ռիսկ

Հնկերությունը ենթարկվում է տոկոսադրույքային ռիսկի, քանի որ ունի հաստատուն և լողացող տոկոսադրույքներով փոխառու միջոցներ: Հնկերությունն այս ռիսկը կառավարում է՝ ապահովելով համապատասխան չափի հաստատուն և լողացող տոկոսադրույքով փոխառու միջոցներ:

Վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային և արդյունավետ տոկոսադրույքները ներկայացված են ծանոթագրություն 13-ում:

Ստորև ներկայացված զգայունության վերլուծությունն իրականացվել է տոկոսադրույքի 0.5-ի (2020: 0.5%) փոփոխության համար: 0.5%-ը ղեկավարության կողմից գնահատված տոկոսադրույքի հավանական փոփոխությունն է:

Եթե տոկոսադրույքը լիներ 0.5% բարձր/ցածր (2020թ.՝ 0.5% բարձր/ցածր), իսկ մյուս փոփոխականները մնային հաստատուն, ապա Հնկերության՝ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթը կնվազեր/կաճեր 194,718 հազար դրամով (2020թ.՝ կնվազեր/կաճեր 308,897 հազար դրամով):

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Հնկերությունը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Հնկերության պարտքային ռիսկն առաջանում է ֆինանսական ակտիվներից՝ ներառյալ բանկերում պահվող դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը և ժամկետային ավանդները:

Պարտքային ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով

Հազար դրամ

	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	391,839	1,336,505
Ժամկետային ավանդներ	7,056,973	5,632,615
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6,610,230	11,154,315
	<u>14,059,042</u>	<u>18,123,435</u>

Պարտքային ռիսկը կառավարվում է խմբային հիմունքով՝ ելնելով Ընկերության պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունից և ընթացակարգերից:

Բանկերում պահվող դրամական միջոցների մնացորդների և ավանդների մասով պարտքային ռիսկը կառավարվում է ավանդները տարբեր բանկերում պահելու միջոցով և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական հաստատություններում պահելու միջոցով:

Ընկերությունը շարունակաբար հսկում է հաճախորդների պարտքի հատկանիշները: Ընթացիկ պարտքային ռիսկը կառավարվում է պարբերական ժամկետային վերլուծություններ կատարելու միջոցով՝ համատեղելով յուրաքանչյուր հաճախորդի համար պարտքի սահմանաչափի որոշմամբ:

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Ընկերությունը բոլոր առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ի պարզեցված մոդելը. «գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչում», քանի որ այս դեբիտորները չեն պարունակում էական ֆինանսական բաղադրիչ:

Ակնկալվող կորուստների դրույքաչափերը հաշվարկվել են՝ հիմնվելով 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին նախորդող 48 ամսվա ընթացքում վաճառքի դիմաց ստացված վճարումների պատկերի վրա, ինչպես նաև հաշվի առնելով այդ ժամանակամիջոցում ձևավորված պատմական պարտքային կորուստները: Այս պատմական դրույքաչափերը ճշգրտվում են, որպեսզի արտացոլեն ընթացիկ և ապագայի վերաբերող մակրոտնտեսական գործոնները, որոնք ազդեցություն ունեն հաճախորդի՝ չվճարված մնացորդը մարելու կարողության վրա: Ընկերությունը գնահատել է, որ ամենահամապատասխան գործոն են հանդիսանում հաճախորդների տեղակայման երկրների համախառն ներքին արդյունքը (ՀՆԱ) և գործազրկության մակարդակը, և ճշգրտում է կորուստների պատմական դրույքաչափերն այդ գործոններով պայմանավորված սպասվող փոփոխությունների չափով: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով պարտքային ռիսկի կարճաժամկետ բնույթը՝ այս մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցությունը հաշվետու ժամանակաշրջանում էական չի:

Երբ հավանական չէ առևտրային դեբիտորական պարտքերի հավաքագրումը, դրանք դուրս են գրվում (ապաճանաչվում են): Հաշիվ-ապրանքագրի ամսաթվից հետո 180 օրվա ընթացքում վճարում չկատարելը և Ընկերության հետ այլընտրանքային վճարման վերաբերյալ համաձայնության չգալը համարվում է գումարի վերադարձման վերաբերյալ խելամիտ սպասումներ չունենալու համար հայտանիշ:

Ելնելով վերը նկարագրվածից՝ առևտրային դեբիտորական պարտքերի, ժամկետային ավանդների և դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չեն ճանաչվել ֆինանսական հաշվետվություններում, քանի որ դրանց գումարն աննշան է:

զ) *Իրացվելիության ռիսկ*

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Ընկերությունն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները:

Ընկերությունը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ դրամարկղում և բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Աղյուսակը պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չգեղջված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Ընկերությունը ստիպված կլինի մարել այդ պարտավորությունները: Աղյուսակը ներառում է տոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2021թ.	Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	Վարկեր և փոխառություն ներ	Ընդամենը
Մինչև 6 ամիս	1,106,990	2,415,151	3,522,141
6 ամսից մինչև 1 տարի	2,249,228	2,719,325	4,968,553
1-5 տարի	-	67,980,673	67,980,673
Ավելի քան 5 տարի	-	47,825,053	47,825,053
	3,356,218	120,940,202	124,296,420

2020թ.	Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	Վարկեր և փոխառություն ներ	Ընդամենը
Մինչև 6 ամիս	6,339,009	2,675,682	9,014,691
6 ամսից մինչև 1 տարի	1,160,904	3,025,161	4,186,065
1-5 տարի	-	51,642,174	51,642,174
Ավելի քան 5 տարի	-	58,366,287	58,366,287
	7,499,913	115,709,304	123,209,217

Ընկերությունն իրացվելիության ռիսկի գնահատման և կառավարման ժամանակ հաշվի է առնում ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող դրամային հոսքերը, մասնավորապես՝ դրամական միջոցները և առևտրային դեբիտորական պարտքերը: Ընկերության դրամական միջոցները և առևտրային դեբիտորական պարտքերն էականորեն գերազանցում են անհրաժեշտ դրամական արտահոսքերը: Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերից դրամական հոսքերը պայմանագրով ենթակա են ստացման մեկ ամսվա ընթացքում:

29 Իրական արժեքի չափում

Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ակտիվները և պարտավորությունները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են նմանատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),

- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով, որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

29.1 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ, որոնց համար բացահայտված է իրական արժեքը

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները գրեթե հավասար են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

Իրական արժեքը որոշվել է՝ գեղջելով համապատասխան դրամական մրջոցների հոսքերը՝ օգտագործելով նմանատիպ գործիքների համար շուկայական տոկոսադրույքը: Այս դեպքում ամենագգալի փոփոխականը գեղջման տոկոսադրույքն է: Վերը նշված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները դասակարգվում են իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակում:

30 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունն իր կապիտալը կառավարում է այնպես, որպեսզի ապահովի իր անընդհատ գործելու հնարավորությունը և բաժնետերերին բավարար եկամուտ մատակարարի:

Ընկերության կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից, որը ներառում է թողարկված կապիտալը, պահուստներն ու կուտակված շահույթը, ինչպես նաև փոխառու միջոցները, որոնք ներառում են վարկերը, որոնք բացահայտված են ծանոթագրություն 13- ում:

Ղեկավարությունը գնահատում է Ընկերության կապիտալի պահանջները, որպեսզի ապահովի ընդհանուր ֆինանսավորման էֆեկտիվ կառուցվածք՝ խուսափելով չափազանց մեծ լծակավորումից (լեվերիջ): Հաշվի են առնվում Ընկերության վարկերի տարբեր դասերի ստորադասության մակարդակները: Ընկերությունը կառավարում է կապիտալի կառուցվածքը և դրանում ճշգրտումներ է կատարում՝ ելնելով տնտեսական պայմանների փոփոխություններից և համապատասխան ակտիվների հետ կապված ռիսկի բնույթից: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ ճշգրտելու նպատակով Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետիրոջը վճարվող շահաբաժնի գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետիրոջը, թողարկել նոր բաժնետոմսեր կամ վաճառել ակտիվները՝ պարտքը նվազեցնելու համար:

Ընկերությունը վերահսկում է կապիտալը՝ կիրառելով «գուտ պարտքի» և «ճշգրտված սեփական կապիտալի» հարաբերակցությունը:

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Զուտ պարտք</i>		
Վարկեր և փոխառություններ	99,053,345	97,349,884
Հանած՝ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(6,610,758)	(11,154,988)
	92,442,587	86,194,896
<i>Ճշգրտված սեփական կապիտալ</i>		
Ընդհանուր սեփական կապիտալ	24,860,542	15,262,005
	24,860,542	15,262,005
Զուտ պարտքի և ճշգրտված սեփական կապիտալի հարաբերակցության գործակից	3.72	5.65

31 Պարտավորվածություններ

31.1 Կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորվածություններ

Ընկերությունը պայմանագիր է կնքել 31,858,707 հազար դրամ գումարի հիմնական միջոցներ ձեռք բերելու նպատակով (2020թ.՝ 35,608,200 հազար դրամ):

32 Պայմանականություններ

32.1 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր ակտիվների և գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Ընկերության գույքի կամ գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասի գծով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32.2 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրությունը հաճախակի ենթարկվում է փոփոխությունների, ինչը որոշ դեպքերում մեկնաբանությունների կարիք է առաջացնում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային

մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

32.3 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ Ընկերությունը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի: Այնուամենայնիվ, Հայաստանում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է, և դրա հավանական փոփոխություններն ու օրենսդրության մեկնաբանություններն ապագայում կարող են էական պարտավորություններ առաջացնել:

33 Ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող պարտավորությունների համադրում

Ընկերության՝ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները պարտավորություններում կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	2021թ.	2020թ.
հունվարի 1-ի դրությամբ	97,349,884	77,683,504
<i>Դրամային հոսքերից</i>		
Ստացված գումար	3,697,731	10,170,950
Մարումներ	(2,511,779)	(1,853,910)
Վճարված տոկոսներ	(3,140,790)	(2,103,817)
<i>Ոչ դրամային հոսքերից</i>		
Ավելացումներ	13,227,593	-
Պարտքի հաշվանցում	(33,275)	(575,780)
Պարտքի պայմանների փոփոխությունից օգուտ	(629,585)	-
Տոկոսի հաշվեգրում	3,152,080	2,974,200
Փոխարժեքային տարբերությունից (օգուտ)/վնաս	(12,058,514)	11,054,737
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	99,053,345	97,349,884

34 Կապակցված կողմեր

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը պատկանում է Ընկերության բաժնետոմսների 100%, հետևաբար բոլոր պետական ձեռնարկությունները համարվում են Ընկերությանը կապակցված: Ընկերության կապակցված կողմերը ներառում են նաև հիմնական ղեկավար անձնակազմը:

34.1 Վերահսկողություն

Ընկերությունը վերահսկվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից՝ ի դեմս ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության:

34.2 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Ընկերության և իր կապակցված կողմերի միջև իրականացվել են հետևյալ գործարքները, և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդները հետևյալն են:

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին
Գործարքներ	ավարտված տարի	ավարտված տարի
Բաժնետեր		
Ստացված վարկեր	3,697,730	1,197,773
Տոկոսային ծախսի հաշվեգրում	1,312,664	1,744,845
Հիմնական դեկավար անձնակազմ		
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	96,422	94,451
Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի
Մնացորդներ	դրությամբ	դրությամբ
Բաժնետեր		
Վարկեր և փոխառություններ	58,480,224	62,871,386
Հիմնական դեկավար անձնակազմ		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	13,007	11,707